

ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ЗАСОБІВ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ПРАВОВА ОСНОВА ВИКОРИСТАННЯ ОПЕРАТИВНИХ ЗАСОБІВ

Полякова Юлія Євгеніївна

здобувач вищої освіти 3 курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Науковий керівник: Карповський Сергій Вікторович

Викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Сучасна злочинність досягла апогею свого розвитку, злочинці нашого часу вчиняють кримінальні правопорушення із застосування інноваційної техніки і в деяких випадках присутність злочинця на місці події під час безпосереднього вчинення кримінального правопорушення зовсім не обов'язкова. Тому перед поліцією постало доволі складне питання розкриття даного виду кримінальних правопорушень, тому для повноцінного виконання повноважень поліції та притягнення винних до відповідальності поліція під час здійснення оперативно-розшукової діяльності може використовувати оперативно-технічні засоби.

Для початку з'ясуємо власне поняття оперативних засобів. Отже, оперативні засоби являють собою сукупність спеціальних технічних та програмно-технічних засобів, речовин і науково обґрунтованих прийомів їхнього правомірного застосування в процесі проведення оперативно-розшукової діяльності, які складають собою оперативною технікою. При цьому, призначення оперативної техніки полягає у виявленні і фіксації даних, які вказують на факти злочинної діяльності й причетності конкретних осіб до їхнього вчинення; для необхідності пошуку предметів та документів, відомості з яких можуть застосовуватись для здійснення оперативно-розшукової діяльності, під час досудового розслідування і судового слідства з кримінальних справ, а також для виявлення та знешкодження причин та умов, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень [5].

Застосування оперативними підрозділами Національної поліції України оперативної техніки передбачено законодавцем у відповідних законодавчих актах. Такими нормативно-правовими актами є: статті 30, 31, 32 Конституції України, які передбачають обмеження певних прав та свобод людини (таких як: недоторканість житла, таємниця листування та телефонних розмов, неможливість втручання в особисте та сімейне життя та ін.) за наявності вмотивованого рішення суду та якщо іншими способами отримати необхідну інформацію про вчинення кримінального правопорушення неможливо [1].

Статтею 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» передбачено права підрозділів, до повноважень яких віднесено здійснення оперативно-розшукової діяльності [2]. Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», а саме стаття 15 передбачає право оперативних підрозділів для боротьби з організованою злочинністю використовувати спеціально технічні засоби відповідно до чинного законодавства [3].

Розглянемо види засобів оперативно-розшукової діяльності. Отже, класифікація зазначених засобів передбачає розподіл таких засобів та основні та допоміжні. До основних засобів оперативно-розшукової діяльності відносяться засоби, які пов'язані

із зняттям інформації з наявних каналів зв'язку, слуховим контролем особи і оперативним звукозаписом особи, оперативним спостереженням та фіксації спеціальними пошуковими приладами, у тому числі спеціальними хімічними речовинами, засобами оперативної сигналізації тощо. Необхідно зазначити, що для застосування хоча б одного із основних засобів оперативної техніки необхідний спеціальний дозвіл судового органу.

До допоміжних оперативних засобів відносяться: засоби зв'язку, транспорт, маскувальні засоби, засоби активного та пасивного захисту особового складу та ін. Тобто використання допоміжних оперативних засобів забезпечує виконання основних оперативних засобів.

Отже, з вищевикладеного можемо зробити висновок, що застосування оперативної техніки є складовою частиною діяльності підрозділів, які уповноважені здійснювати оперативно-розшукову діяльність. При цьому необхідно зазначити, що відомості, отримані в результаті використання оперативної техніки є таємними. Тому працівники оперативних підрозділів, які користуються такими відомостями повинні суворо дотримуватися правил поведінки з таємними документами та не допускати розкриття джерел отримання оперативної інформації [5].

Список використаних джерел:

1. Конституція України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 24.07.2022)
2. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 22, ст.303 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення: 24.07.2022).
3. Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 35, ст. 358 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> (дата звернення: 24.07.2022).
4. Кримінальний процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 24.07.2022).
5. Оперативна техніка – засіб ОПД URL: <http://ord-irina.pp.ua/%D0%9E%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%96%D0%B1-%D0%9E%D0%A0%D0%94/>.

